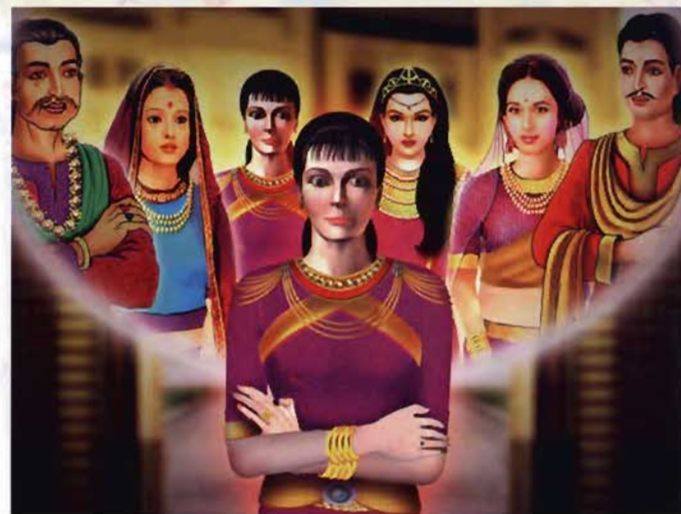




๑๙

ลูกสะใภ้ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี



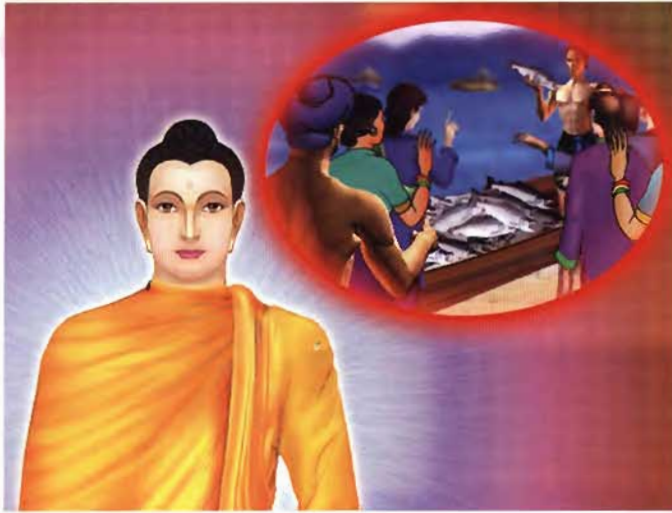
ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีมีลูกสะใภ้คนหนึ่งชื่อ
 สุธาดา นางสุธาดาเป็นน้องสาวของนางวิสาข
 ลูกสาวของท่านธัญชัยเศรษฐี เธอมีอุปนิสัยต่างจากนาง
 วิสาขามาก เป็นคนไม่มีศรัทธาในพระรัตนตรัย และเป็น
 คนชอบถือตัว เพราะคิดว่า ตัวเราเป็นลูกสาวของท่าน
 เศรษฐี มาจากตระกูลใหญ่ มีนิสัยมักโกรธ ดุร้าย ไม่ดูแล
 ปรนนิบัติแม่และพ่อของสามี รวมถึงสามีด้วย

ตรงนี้เราอาจจะมีคำถามอยู่ในใจว่า ตอนนาง

วิสาขแต่งงาน ท่านธัญชัยเศรษฐี ได้ให้โอวาท ๑๐
 ประการ แล้วน้องสาวนางวิสาขแต่งงาน ท่านเศรษฐี
 ได้ให้โอวาทหรือเปล่า เราก็สันนิษฐานว่า ท่านธัญชัย
 เศรษฐีรักเธอเหมือนนางวิสาข เพราะเป็นลูกสาว น่า
 จะรักลูกเท่ากัน ก็ต้องให้โอวาทเหมือนกัน แต่เธอไม่รับ
 เอามาเลยสักข้อหนึ่ง เพราะเธอชอบหาเรื่องทุบตีคนรับ
 ใช้ในเรือนของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี

วันหนึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่า

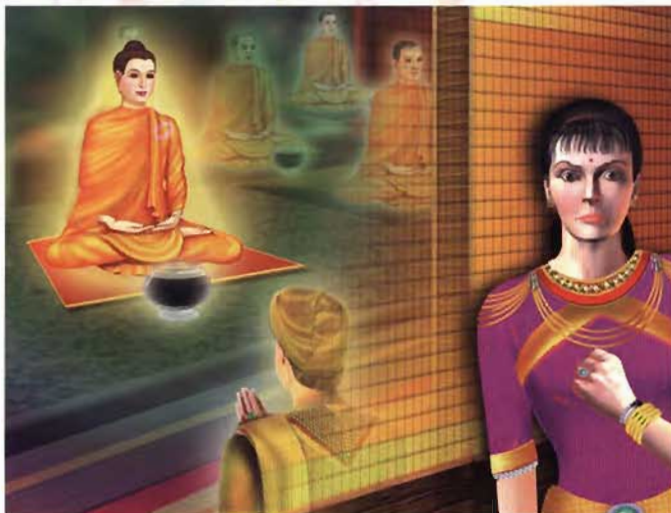




พระสาวก ๕๐๐ รูป เสด็จมาสู่เรือนของท่านเศรษฐี ท่านเศรษฐีจึงเข้าไปกราบพระบรมศาสดาและฟังธรรมอยู่ในขณะนั้นเวลาเดียวกัน นางสุชาดากำลังทะเลาะกับพวกทาสบริวาร ส่งเสียงดังเอะอะโวยวาย

เมื่อพระพุทธองค์ทรงสดับเสียงนั้น จึงทรงหยุดการแสดงธรรม พระพุทธองค์ตรัสว่า “ท่านเศรษฐีมีเรื่องอะไรกันหรือ คนในบ้านของท่านจึงส่งเสียงดังเหมือนพวกชาวประมงแย่งปลากัน” เวลาชาวประมงแย่งปลากัน

เสียงจะอื้ออึง จะเอาตัวนั้น ตัวนี้ ตัวโน้น เอาเท่านั้น เเท่านี้ ท่านเศรษฐีจึงกราบทูลว่า “เป็นเสียงลูกสะใภ้ของข้าพระองค์ชื่อ สุชาดา นางเป็นบุตรของท่านธัญชัยเศรษฐี “นางไม่เชื่อฟัง ไม่เคารพ ไม่ปรนนิบัติแม่พ่อของสามี แม้กระทั่งสามีของนางเอง แล้วนางยังไม่มีความรักใคร่ในพระรัตนตรัย ชอบก่อเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนรับใช้ในบ้าน เป็นความชอบอย่างหนึ่งทีเดียวจึงทำเสมอ”



ขณะนั้น นางสุชาดาได้มายืนแอบฟังอยู่ใกล้ ๆ เนื่องจากว่า ไม่ได้ยินเสียงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรม ได้ยินเสียงคล้าย ๆ จะถามอะไรพ่อสามี เลยมาแอบฟังอยู่ใกล้ ๆ โดยคิดว่า สงสัยพ่อสามีของเรากำลังกราบทูลเรื่องของเราต่อพระพุทธเจ้าแน่นอนเลย อยากรู้แน่ท่านจะว่าอย่างไร

แต่เรื่องทั้งหมดอยู่ในสายพระเนตรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัสให้เรียกนางสุชาดามาเข้าเฝ้า



เธอก็ไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ไหว้แล้วก็นั่งอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “ดูก่อน สุชาดา ภรรยาในโลกนี้มี ๗ จำพวก

๑. ภรรยาเสมอด้วยเพชรฆาต : วัธกาภริยา
๒. ภรรยาเสมอด้วยโจร : โจริภริยา
๓. ภรรยาเสมอด้วยนาย : อัยยาภริยา
๔. ภรรยาเสมอด้วยมารดา : มาตาภริยา
๕. ภรรยาเสมอด้วยพี่สาวหรือน้องสาว :



ภคินีภริยา

๖. ภรรยาเสมอด้วยเพื่อน : สขีภริยา

๗. ภรรยาเสมอด้วยทาสรับใช้ : ทาสีภริยา

พระองค์ตรัสถามนางสุชาดาว่า “สุชาดา แล้วเธอ
ละเป็นภรรยาจำพวกไหน”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันยังไม่เข้าใจความ
หมาย ขอพระพุทธองค์โปรดแสดงโดยพิสดารด้วยเถิด”

เธออาราธนาเองเลย

“ถ้าเช่นนั้นขอเธอจงตั้งใจฟังให้ดี”

๑. ภรรยาที่ใจคอโหดร้ายไม่เกื้อกูล ไม่นุเคราะห์
ต่อสามี ดูหมิ่นและก็คิดร้ายต่อสามีของตน คิดพ้อใจชาย
อื่น ภรรยาประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยเพชฌฆาต
วรกาภริยา

๒. ภรรยาที่มุ่งยกยอกทรัพย์ ที่สามีหามาได้ด้วย



ข่มเหงสามี ภรรยาประเภทนี้เรียกว่า
ภรรยาเสมอด้วยนาย อัยยาภริยา

๔. ภรรยาที่ถือกุลอนุเคราะห์
ทะนุถนอมสามีคอยดูแลทรัพย์สินสมบัติ
ที่สามีหามาได้ เหมือนมารดาผู้คอย
ถนอมบุตร เก็บรักษาทรัพย์และดูแล
อย่างดี เหมือนแม่ดูแลลูก ภรรยา

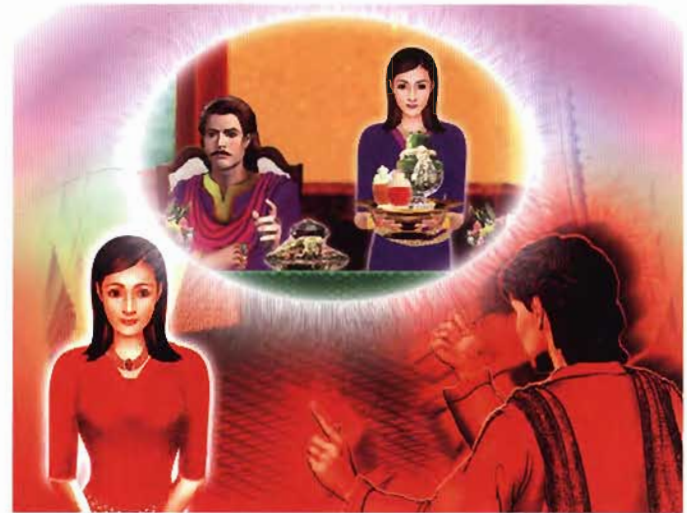
น้ำพักน้ำแรง แม้ว่าทรัพย์นั้นจะมีไม่มากก็ตามภรรยา
ประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยใจ โจริภริยา

๓. ภรรยาที่ไม่เอาใจใส่การงาน เป็นคนเกียจ
คร้าน เห็นแก่กิน มีนิสัยดुर้าย ชอบพูดคำหยาบต่อสามี

ประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยมารดา มาตาภริยา

๕. ภรรยาที่เป็นเหมือนพี่สาวหรือน้องสาว มีความ
รักและผูกพันเหมือนเป็นพี่น้องกัน มีความเคารพสามี เอา
ใจใส่สามี ภรรยาประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยพี่





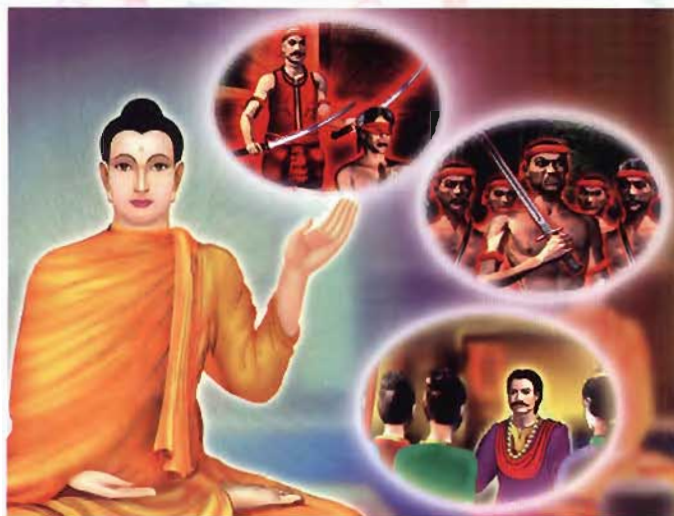
สาวหรือน้องสาว ภคินีภริยา

๖. ภรรยาที่คอยชื่นชม ให้กำลังใจสามี เหมือนเห็นเพื่อนที่จากไปนานแล้วกลับมา คอยให้กำลังใจเป็นกองเชียร์ตลอด ภรรยาประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยเพื่อน สขีภริยา

๗. ภรรยาที่แม้ถูกสามีเขี่ยนตี ชูตะคอก ก็ไม่โกรธ เคืองสามี มีความอดทนสูง ยังเอาใจใส่สามีเป็นอย่างดี

คือ โกรธไปก็แค่นั้น ก็ได้แค่ได้โกรธ กลับได้ขุนมัว แต่ถ้าไม่โกรธก็ไม่ขุนมัวแล้วใจก็โล ใจโลบึง มีความอดทนสูงจะได้ชั้นดีบารมี แถมเอาใจใส่อย่างดี ด้วยใจที่เบิกบานด้วย ภรรยาประเภทนี้เรียกว่า ภรรยาเสมอด้วยทาส ทาสี ภรรยา

ภรรยาทั้ง ๗ จำพวกนี้ ต้องจำให้ดี เกี่ยวปรโลกทีเดียว ภรรยาเสมอด้วยเพชรฆาต เสมอด้วยโจร และ



เสมอด้วยนาย ๓ จำพวกนี้จัดว่า เป็นผู้ทุศีล ทยาบคาย ไม่เอื้อเฟื้อ เมื่อตายไปแล้วย่อมตกนรก

เราจะเห็นว่า ชีวิตมีแต่เรื่องบุญกับบาปทั้งนั้นเลย ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องทำมาหากินหรือความเก่งเลย มีแต่เรื่อง ตีกับไม่ตีเท่านั้นเอง เก่งกับไม่เก่งกลับไม่ได้กล่าวถึง หรือมีกับไม่มี มีมากมีน้อยเราก็ไม่ได้พูดถึง แต่พูดคำว่า ดีหรือไม่มีดี บุญกับบาปเท่านั้น



ส่วนภรรยาเสมอด้วยมารดา เสมอด้วยพี่สาวหรือน้องสาว เสมอด้วยเพื่อน และเสมอด้วยทาสรับใช้ทั้ง ๔ จำพวกนี้ ตั้งมั่นอยู่ในศีล เมื่อตายไปย่อมไปสู่สุคติ

เราจะเห็นว่า การกระทำในโลก แม้อยู่ในบ้าน ทำในบ้าน ตกลงเป็นสามีภรรยากันแล้ว ถ้าทำไม่ถูกหลักวิชา มีทางไป ๒ ทาง คือ ทุกตักกับสุคติ เพราะว่า จิตเต สงกิลฺลฺเจ ทุกคฺติ ปาฏิกงฺขาฯ เมื่อจิตเศร้าหมอง



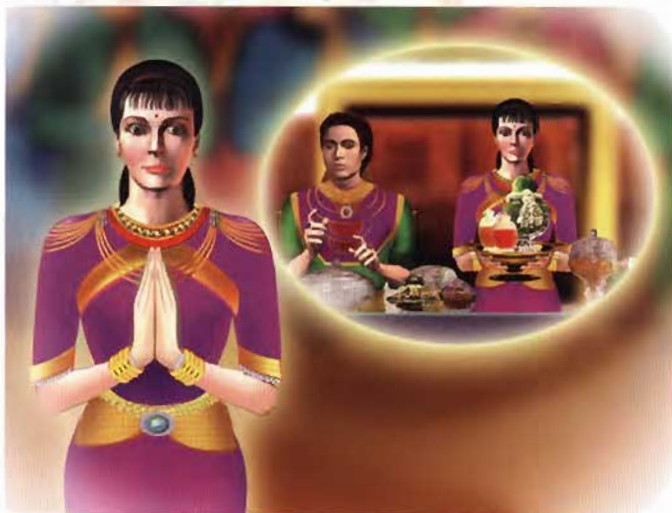
ไม่ผ่องใส ทุกที่เป็นที่ไป จิตเต อสงกิสิฏฺเฐ สุกติ ปาฏิ
กงฺขาฯ เมื่อจิตผ่องใส ไม่เศร้าหมอง สุกติเป็นที่ไป

พอจบพระธรรมเทศนานางสุชาดาก็ได้
ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล จากนั้นพระพุทธองค์ก็ตรัสถาม
นางสุชาดาว่า “ดูก่อน สุชาดา เธอจะเป็นภรรยาประเภท
ไหนล่ะ”

มีข้อน่าสังเกตอย่างหนึ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

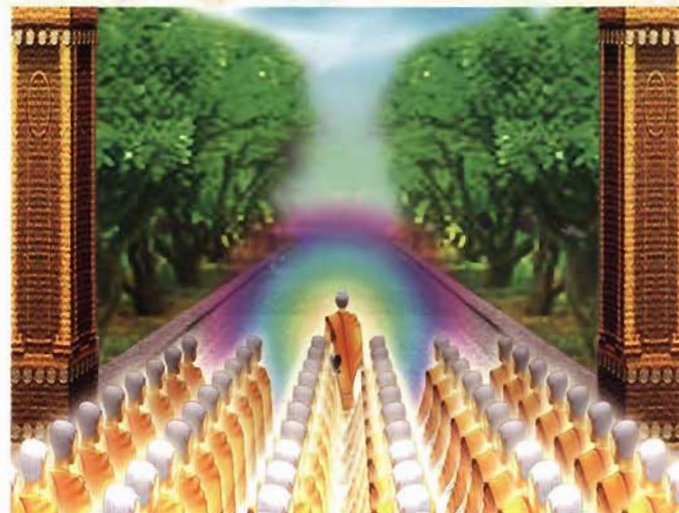
ท่านทรงแสดงธรรมไป ผู้ฟังธรรมฟังอย่างเดียว แล้วก็ส่ง
ใจตาม ด้วยความเคารพในธรรมนั้น ตรองตาม ปล่อย
ใจไปเรื่อย ๆ ก็ได้บรรลุธรรมได้อย่างง่าย ๆ แสดงว่า
ผู้ฟังต้องมีบุญบารมีที่สั่งสมกันมาอย่างดีแล้ว พอถึงเวลา
ก็มีผลเกิดขึ้น บุญเปิดขึ้นก็ได้บรรลุมรรคผล

นางสุชาดากราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
ตั้งแต่บัดนี้ไปหม่อมฉันจะเป็นภรรยาผู้เสมอด้วยทาสีพระ



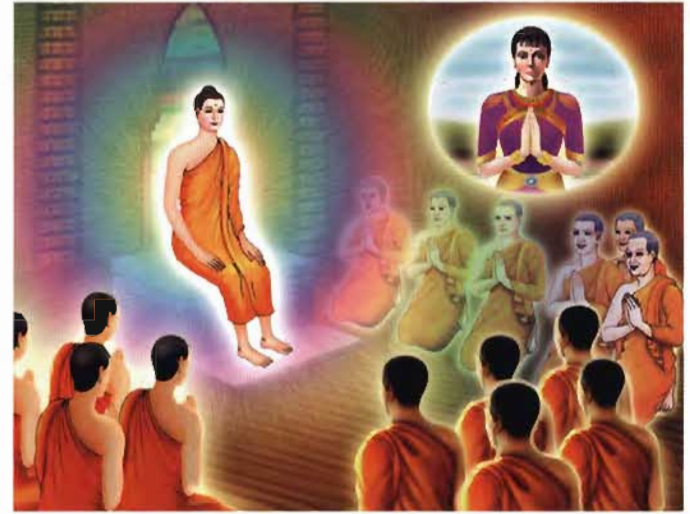
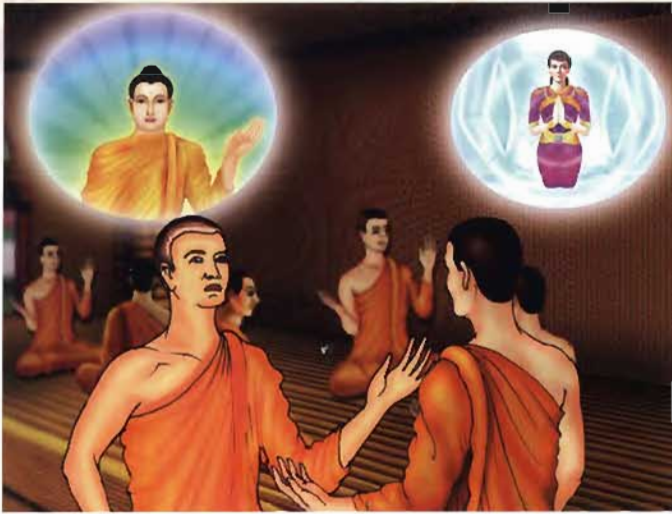
เจ้าข้า” คือ การเป็นทาสีกรียาไม่ใช่ง่ายเลย ต้องเรียกว่า รักสามีมาก ยอมทุกอย่าง ให้สามีมีความสุข และตัวก็มีมีความสุข ใจใสตลอดจะมีขันติบารมีมาก อย่างนี้สามีชอบ แล้วนางก็กล่าวขอมาต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราจะเห็นว่า การมาพบกันเพียงครั้งเดียวแล้วเกิดประโยชน์ ถือว่าคุ้มแล้ว การที่พระพุทธองค์มาพบกับนางสุชาดาครั้งนี้ หลังจากฉันภัตตาหารแล้ว ได้ฟังธรรม รู้



เรื่องภรรยา ๗ จำพวกแล้ว ทำให้นางได้บรรลุเป็นพระโสดาบันเกิดประโยชน์อย่างนี้ ถือว่าคุ้มแล้วกับการได้เจอกัน เพราะฉะนั้นเราจะเจอกันกี่ครั้งไม่สำคัญ สำคัญว่าเจอแล้วเกิดประโยชน์หรือไม่

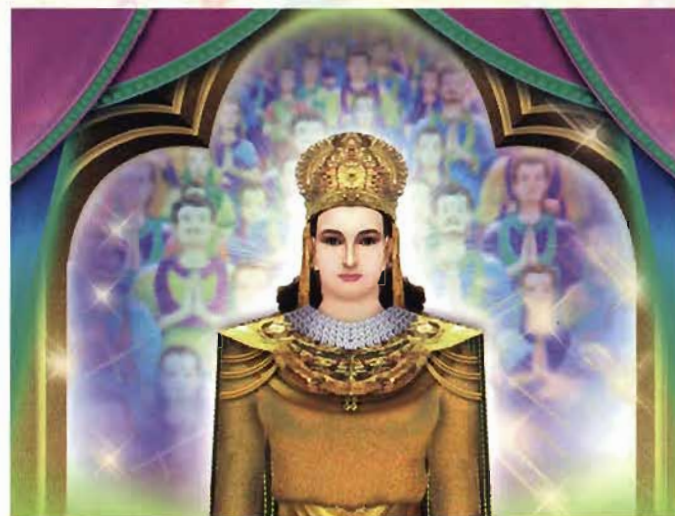
เมื่อพระบรมศาสดาทรงทำภารกิจเสร็จแล้ว จึงเสด็จกลับสู่วัดพระเชตุวัน พระภิกษุสนทนากันว่า น่าอัศจรรย์จริงหนอ พระพุทธองค์ทรงประทานโอวาท



แก่นางสุชาดา หญิงสะใภ้ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เพียงครั้งเดียว นางก็ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผลแล้ว พระท่านก็สงสัยเหมือนกันว่า เอ๊ะ ฟังทีเดียวนะ ทำไมเป็นพระโสดาบัน เราฟังมาก็หลายบทแล้ว ฟังมาหลายครั้ง ทำความเพียรตั้งนานยังไม่ได้สักที สนทนากันคุยกันไป พระบรมศาสดาเสด็จมา ก็ตรัสถามว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอนั่งสนทนากันด้วยเรื่องอะไรหรือ” ภิกษุทั้งหลายก็กราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงทราบเรื่องราวทั้งหมด

พระพุทธองค์ก็ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่ใช่แต่บัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลก่อนเราก็ได้ประทานโอวาทแก่นางสุชาดาด้วย ประทานโอวาทเพียงครั้งเดียวเช่นกัน” จากนั้นทรงนำเรื่องราวในอดีตมาตรัสเล่าให้ฟัง

เราจะสังเกตได้ว่า ทุกสิ่งมันมีเหตุทั้งนั้น และภาพประวัติชีวิตมันจะเกิดซ้ำ ๆ กันอยู่เรื่อย ๆ เป็นแต่เพียงเปลี่ยนหน้าท่าทาง ฐานันดร เท่านั้น



ในอดีตกาลเมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในเมืองพาราณสี พระโพธิสัตว์บังเกิดแล้วในพระครรภ์ของอัครมเหสีของพระเจ้าพรหมทัต พอเจริญวัยขึ้นก็ได้ไปศึกษาเล่าเรียนศิลปะทั้งปวงในเมืองตักสิลา

เมื่อพระราชาบิดาลวารถ พระโพธิสัตว์ทรงขึ้นครองราชย์แทนแล้วทรงปกครองโดยธรรม การปกครองโดยธรรมสำคัญมาก เพราะจะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็น

สุขได้ ต้องมีธรรมะตั้งแต่ผู้ปกครองลงเรื่อยมาถึงผู้อยู่ใต้การปกครอง คือ จะต้องประพฤติธรรม เพราะฉะนั้น ธรรมะจึงประกันสังคม ส่วนบุญจะประกันชีวิตในสังสารวัฏ จะทำให้เรามีแต่ความสุข และความสำเร็จตลอดตายแล้วไปสู่คติภพ เพราะฉะนั้นประกันชีวิตที่แท้จริงต้องสร้างบุญ ประกันสังคมที่แท้จริงต้องประพฤติธรรม

พระราชมารดาของพระโพธิสัตว์นั้นมีนิสัยร้าย





หยาบช้า ชอบด่าบริวารบุคคลรอบข้าง พระโพธิ์สัตว์ มีความประสงค์จะกล่าวเตือนสติพระราชมารดา แต่คิดว่า ถ้าจะกล่าวตรง ๆ นั้น อาจเป็นการไม่สมควร คล้าย ๆ กับว่า ฉันทูเลี้ยงมากับมือ มาสอนอะไรอย่างนี้ พ่อแม่บางคนมักจะคิดอย่างนี้ เราจะหาอุบายสักอย่างเพื่อแนะนำ ท่าน บางทีถ้าเป็นพ่อแม่บอกตรง ๆ นั้นยาก ต้องอ้อมวกไปวกมาอย่างนี้

วันหนึ่งพระโพธิ์สัตว์กับพระราชมารดา พร้อมด้วยบริวารได้เสด็จไปยังพระราชอุทยาน ขณะนั้นนกต้อยตื๊ด กำลังส่งเสียงร้องอยู่ในระหว่างทาง ต้อยตื๊ด ต้อยตื๊ด เหล่าบริวารของพระโพธิ์สัตว์เมื่อได้ยินเสียงนั้น จึงพากันปิดหู และกล่าวว่า เจ้านกมีเสียงกระดังหยาบช้า เจ้าจงหุบปาก อย่าได้ส่งเสียง

เมื่อเดินไปถึงที่ประทับในพระราชอุทยาน ก็มีนก



ดูเหว่าตัวหนึ่ง เกาะอยู่บนต้นสาละที่กำลังออกดอกบาน
สะพรั่ง กำลังส่งเสียงร้องอันไพเราะใกล้ที่ประทับของพระ
โพธิสัตว์ เหล่าบริวารเมื่อได้ยินเสียงนกนั้นต่างก็พากัน
หลงใหล ชื่นชมยินดี และกล่าวว่า เจ้านกน้อยผู้มีเสียง
ไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลชวนฟัง เจ้าจงร้องต่อไปเถิด

นกน้อยตัวนี้ให้หุบปาก นกดูเหว่าบอกให้ร้อง
ต่อไป เสียงเพราะ ๆ ใคร ๆ ก็อยากจะฟังกัน บุคคล



เหล่านั้นต่างก็แหงนคอ เงยโสตยืนฟังนกดูเหว่านั้น

เมื่อพระโพธิสัตว์เห็นเหตุการณ์ทั้ง ๒ แล้วก็คิดว่า
เราจะใช้อุบายนี้เตือนสติพระราชมารดาของเรา พระ
โพธิสัตว์จึงทูลพระราชมารดาว่า “ข้าแต่พระราชมารดา
เหล่าบริวารได้ยินเสียงนกน้อยตัวนี้ร้องในระหว่างทาง
ต่างก็พูดกันว่า เจ้าอย่าส่งเสียงร้องแล้วก็ปิดหูกัน” เล่า
ให้แม่ฟังว่าไปเห็นมาอย่างนี้ “ข้าแต่พระราชมารดา





นกต้อยตืดวีนันถึงแม้จะมีสีสวยสดงดงาม น่าชมก็ตาม แต่เป็นสัตว์ที่มีวาจากระด้างหยาบ ย่อมไม่เป็นที่รักของใคร ๆ เลย”

“ส่วนนกคุดเหว่าตัวดำนี้ แม้มสีไม่สวย มีลายพร้อย แต่ก็เป็นที่รักของสัตว์ทั้งหลายเป็นอันมาก เพราะมีวาจาอ่อนหวาน ฉะนั้นบุคคลผู้มีวาจาไพเราะ นุ่มนวล อ่อนหวาน พูดด้วยความมีสติเป็นอรรถเป็นธรรม ย่อมเป็นที่รักของชนทั้งหลาย”

เมื่อพระโพธิสัตว์กล่าวจบลง พระราชมารดาก็ทรงได้คิด พอได้คิดก็คิดได้ทันทีเลย ก็เป็นการบอกอ้อม ๆ ตั้งแต่นั้นมา พระราชมารดาก็พูดด้วยวาจาที่ไพเราะ นุ่มนวล พระโพธิสัตว์ทรงกระทำให้พระราชมารดาได้คิด โดยการกล่าวให้ข้อคิดเพียงครั้งเดียวเท่านั้น มันก็ติดขำชาติมา จะต้องมาฟังบทเด็ดครึ่งหนึ่งแล้วก็ได้คิด เมื่อมาอยู่ในฐานะเป็นภรรยา ก็ฟังเรื่องภรรยา ถ้าอยู่ในฐานะพระราชมารดา ก็ต้องฟังเรื่องนก



พระพุทธองค์ทรงประชุมชาดก พระราชมารดาใน
ครั้งนั้นได้มาเป็นนางสุชาดาในบัดนี้ ส่วนพระราชาในครั้ง
นั้นได้มาเป็น เราตถาคต

